

שיעורי חינוך

מראש הישיבה שליט"א

עצות פרקטיות והדרכה להורים, מלמדים, מחנכים ומחנכות

פרשת ויגש
שנת תשפ"ו

גליון
קל"ד

שיעורי חינוך

מאת ראש הישיבה שליט"א

• מנהיג בכתה

ולכן מטל החוב עלינו המחנכים, לתת אהבה לילדים, ללטר את הילדים ולתת להם הרבה מלים טובות.

צריכים לתת מלים טובות לא רק לילדים שמחפבים, בגלל שהם לבושים עם בגדים יפים ולבושים מלכותי; צריכים גם לתת מלים טובות לילדים שבאים לתלמוד תורה מבגדים ועם בגדים פשוטים.

מחנך צריך לבקש מהקדוש ברוך הוא בדרך כשהוא צועד לתלמוד תורה: "רבונו של עולם, תעזר לי, שאני יאהב את כל התלמידים שלי; שאני אתן מלה טובה לכל ילד. ושאני לא אקח אישי אם ילד לא שמע בקולי, שאני אזכר שהוא רק ילד, והוא לא מתכונן לריב אתי".

אם אחד לא אוהב את התלמידים שלו, הוא צריך עכשו להפנס למנהל ולהגיד לו: "אני לא יכול להיות כאן מלמד, כי ילד אחד אני לא אוהב ואני לא יכול לסבל אותו".

לשבת ילד על הדברים החדשים שלו

כשילד בא לספר: "רבי, יש לי חלצה חדשה", אי אפשר להתעלם וללכת הלאה, צריכים להתיחס, צריכים לתת לו לטיפה, מלה טובה, ולשבת אותו: "וואו! זה כל כך יפה!" כי כל אדם הרי רוצה שישבחו אותו עם הדברים החדשים שלו.

וזה שיד בין אצל הבנים ובין אצל הבנות, אצל בנים זה עם חלצה

מה הביא אותי לכאן? ומה העבודה שלי? ומה המטרה של העבודה שלי?

על השאלה הראשונה: 'למה אני בא לכאן לעבד? מה הביא אותי לכאן?' לא יכולה להיות התשובה שבאים לעבד במוסד כדי להרויח עשר חמש עשרה דולר לשעה... מי שבא לעבד במוסד פשוט כדי לקבל כסף - רחמנות גדולה עליו, כי ישנן פרנסות הרבה יותר טובות שאפשר להרויח בהן הרבה יותר כסף.

התשובה צריכה להיות: אני בא לכאן לעבד כי אני רוצה לרומם את ילדי ישראל ולהביא אותם אל השם יתברך.

מהי המטרה של העבודה שלנו?

עכשו אננו צריכים להבהיר: 'מהי העבודה שלנו, ומהי המטרה של העבודה שלנו?'

המטרה של העבודה שלנו היא, להחדיר בילדים שיש בורא לעולם, ואת האהבה שיש להקדוש ברוך הוא אלינו; גם צריכים לבנות את הילדים ולתת אהבה לילדים. זו המטרה של המוסד שלנו, ואת זה אני דורש מכל מחנך במוסדות שלנו.

לדאבוננו יש הורים שמרביצים לילדים והורגים את הנפש שלהם, אף אחד עוד לא אמר לילדים האלו מלה טובה כמו: "אתה ילד מאוד טוב".

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֲנִי מְגִישִׁים לְפָנֵיכֶם שְׁעוֹר שְׁמֹסֵר רֹאשׁ הַיְּשִׁיבָה שְׁלִיט"א בְּפֶרֶשֶׁת דְּבָרִים ה'תשפ"ד.

למה אנחנו באים לעבד עם הילדים?

זה אצלי כבוד גדול וחשיבות שאני יכול עוד פעם לחזק את המחנכים היקרים.

חכמינו הקדושים אומרים (ספרי נשא, פיסקא א): "אין מחזקין אלא למחזקין", הכי הרבה חזק צריכים המחנכים שמחזקים אחרים. כל אלו שממנים לחזק אחרים, צריכים הרבה חזק כדי לזכור: למה אני בא לעבד כאן? ומהו העבודה שלי? ומה המטרה של העבודה שלי?

קורה הרבה פעמים שבעלי עסקים ממנים עובד והם לא מסכמים באפן ברור מה העבודה שלו, ובכל דקה אומרים לו משהו אחר שהוא צריך לעשות עכשו, וזה מאוד לא נעים לעובד, כי אדם אוהב לדעת מה העבודה שלי, ולמה אני בא לכאן בכל יום מהשעה תשע עד חמש. מעסיק טוב קובע לעובד שלו בצורה ברורה את העבודה שהוא צריך לעשות; בודאי שהוא יכול גם פעם לבקש ממנו: "תעשה לי כף", ו"תעשה לי אחרת", אבל בדרך כלל יש לעובד את העבודה הקבועה שלו שזה תפקידו.

ולכן, אם מנו אותכם לעבד במוסד, אתם צריכים לדעת כמה דברים: למה אני בא לכאן לעבד?

מה יכולים לעשות עם ילד שצועק קללות נמרצות?

מלמד שאל אותי: "יש לי ילד בכיתה שמתנהג כשהוא כועס, הוא צועק קללות נמרצות, הוא צועק: כמרי! רשעי! כבר נתתי על זה שעור שאסור להשתמש עם מלים כאלו, ולמחרת הוא עוד פעם כעס והוא עוד פעם צעק את המלים האלו, לראש הישיבה יש איזה עצה לזה?" אמרתי לו: "כן; העצה היא, שתדבר עוד פעם מזה! תגיד לילדים פעם ועוד פעם שאסור להגיד את המלה 'רשעי' על יהודי אחר, ואם אחרי השיחה הם ממשיכים להגיד את זה, אז תגיד עוד פעם".

במקרה המלמד הזה, בא להודות לי כל שבוע שהשעור ליל שש'י במש הציל אותו, זה נתן לו חזק לדבר יפה בבית ולהגיד משניות וכו', אז אמרתי למלמד: "למה אתה מודה כל כך בכל שבוע אחרי שעור ליל שש'י, הרי בשבוע שעבר אמרתי את אותם דברים, שצריכים לדבר יפה בבית ושצריכים ללמוד בכל יום; אותו דבר תעשה עם הילד הזה, שתדבר על זה פעם ועוד פעם שאסור להשתמש עם המלים האלו".

דרך אגב הוספתי למלמד שהילד הזה בא מבית שאין בו אהבה כל כך גדולה בין ההורים; זה באמת לא תרוץ לילד שמתר לו להשתמש עם המלים האלו, אבל תסתכל עליו ברחמנות, ותתאזר בסבלנות לחזור ולהגיד לו פעם ועוד פעם איך לדבר יפה.

בארוחת הצהרים זו הזדמנות טובה ללמד מדות טובות

בשעת הצהרים כשהילדים אוכלים ומשחקים, זו הזדמנות מאוד טובה ללמד את הילדים מדות טובות.

כי כשיושבים בכיתה ומלמדים, הרי כל אחד יושב עם הידים על השלחן ולומד, ואי אפשר כל כך להבחין במדות ובהתנהגות של הילדים, אבל בשעה שהילדים אוכלים ומשחקים,

צריכים לחזור על כל דבר פעם ועוד פעם

אני מבקש ממכם מחנכים יקרים, תלמדו את הילדים שיתנהגו עם מדות טובות. תכינו לעצמכם ספורים יפים כדי לספר לילדים כמה יפה כשיש מדות טובות, לעשות שלום ולוותר.

כשמחנכים מתלוננים בפני שהילדים הם ממש נוראים, יש להם מדות רעות, הם כל הזמן רבים ופוגעים, הם דוקרים ומצליפים במלים אחד את השני, אי אפשר לעשות אתם כלום... אני עומד ומתפלל: 'מה יש כאן כל כך להתלונן? הם הרי ילדים! דברו אליהם עוד פעם על מדות טובות'.

אם היו אומרים לי שאברכים עוקצים אחד את השני, זה היה מוזר, כי אנשים בוגרים כבר לא עוקצים, אבל כאן הרי מדבר בילדים קטנים, שהמחנכים יפשילו את השרוולים וידברו עוד פעם עם הילדים על מדות טובות.

אי אפשר להחליף טבע של אדם עם דרשה אחת, אדם הוא לא מכונה שעם לחיצה על כפתור אחד אפשר להדליק או לכבות אותה. זה לא מספיק שכבר דברת פעם אחת על מדות טובות; אם כבר עברו חמשה ימים מהשיחה, צריכים כבר עוד פעם לחזק את זה.

יש לי את זה בתדירות בבית שלי, זה הרי הסדר בין אחים ואחיות שהם רבים ביניהם... ואני אומר לילדים שלי פעם ועוד פעם: "אסור לריב, זה עברה גדולה". אני לא מנהל את ביתי עם ספר שבו רושמים ומחשבים כמה פעמים אמרו כבר לכל ילד וכו', אבל אני משער שכבר אמרתי לילדים שלי כמה אלפי פעמים שאסור לריב, ואני ימשיך לחזור על זה, כי לילדים צריכים לחזור על כל דבר פעם ועוד פעם.

חדשה ונעלים חדשות, ואצל בנות זה עם טבעת חדשה וצמיד חדש, וכדומה.

ללמד דרך ארץ, אבל לא זו המטרה

התורה הקדושה אומרת (תנא דבי אליהו, פרק א'): "דרך ארץ קדמה לתורה", צריכים ללמד את הילדים להתנהג בדרך ארץ למלמד. אסור שיהיה כזה דבר שילדים משוחחים או קמים באמצע שהמלמד מוסר שעור. אותו דבר זה לגבי ילדים עם הוריהם; הורים צריכים ללמד את הילדים שלהם שאסור לדבר כשאבא או אמא באמצע לדבר.

אי אפשר להגיד: 'לא אכפת לי אם הילדים מדברים או שקמים באמצע שאני מדבר', כי לא דורשים דרך ארץ מהילדים בשביל הכבוד העצמי שלנו, רק כי הקדוש ברוך הוא צוה כך.

כשמלמד נכנס לכיתה הוא צריך להיות מאוד חזק במח שלו שפכה אמונה להיות כיתה ילדים לא יכולים לפתח את הפה באמצע השעור.

אם ילד כן דבר באמצע שעור, צריכים לעצור אותו, פעם בתקיפות ופעם בטובות; פעם מספיק לתת מבט חמור על הילד, ופעם צריכים כבר להגיד לו: "כשמלמד מדבר אסור לדבר!" ופעם שיתנו לילדים שלא מדברים כשהמלמד מדבר - כרטיס מיחד של מבצע.

אבל צריכים לדעת, שמה שקובעים משמעת בכיתה, ודורשים שהילדים יניחו את הידים על השלחן וכו' וכו', זה באמת חלק מהעבודה שלנו, חייבים לדרוש את זה מהילדים, אבל זה לא ה'מטרה'; זה רק כמו המדרגות וההסעה שמוליכים אל המטרה.

אם כבר הצלחת שהכיתה בידיה, ואף אחד לא נכנס לתוך דבריה, ואף אחד כבר לא קם לה באמצע השעור, אתה צריך עכשו לגשת למטרה, תכניס בילדים הרבה אהבה.

יכולים להבחין מי זורק אכל, מי מתזז מים על השני ומי דורך על ילדים אחרים, ואם מדברים אז אל הילדים - יכולים לפעל אצלם יותר בקלות, כי אפילו הילדים שאינם מקשיבים למלמד בפתה, פן מקשיבים למה שמדברים בארוחת הצהרים בחדר האכל ובמשחקים, כי בשעת האכל ובשעת המשחקים כלם בענינים.

המנהל ספר לי, שאבא אחד התקשר אליו וספר לו שבנו חזר מהתלמוד תורה בבכי שכל הכתה קוראת לו בכנוי 'הילד של הביצים', כי אחד הילדים בפתה לא מחבב ביצים, אבל הוא לא רוצה להיות היחיד שאינו אוכל ביצים, אז הוא עושה צחוק מלאכל ביצים, וכבר נהייתה בושה אצל כל הילדים לאכל ביצים, והילד שלו היה רעב והוא פן אכל ביצים, ולכן התחילו לקרא לו: 'הילד של הביצים'.

והמנהל שואל אותי: "מה לעשות?" אמרתי לו: "זה העבודה שלך כשאתה נמצא עם הילדים בשעת האכל; אתה צריך לודא שהילדים שלא מחבבים אכל מסים, לא עושים צחוק מאלו שפן אוכלים, ולא פוגעים באף אחד".

מתר שיהיה מנהיג בפתה?

מחנכים שואלים אותי תמיד, האם מתר שיהיה בפתה מנהיג, ילד שכל הכתה רצה אחריו וכל אחד רוצה לחקות אותו.

התשובה היא: זה תלוי לאן המנהיג מוביל את הכתה בדרך הישר, דהינו, הוא ילד ירא שמים, עם מדות טובות, הוא מכניס למשחקים את כלם, והוא לא ממריד את הכתה נגד המלמד, והוא לא מחליט איזה סוגי מאכלים שלא לאכל, אז זה תענוג, אדרבה שכלם ירוצו אחריו וירצו לחקות אותו, כי הרי זה לא יזיק לאף אחד, להפך, זה רק ירומם את הכתה להתנהג טוב.

חכמינו זכרונם לברכה מספרים (מדרש שמות רבה ב, ג-א): כשדוד המלך

היה בחור צעיר הוא היה רועה צאן, הוא היה שומר תמיד על הכבשים החלשים ועל הכבשים הצעירים שיהיה להם מה לאכל. הוא היה מוציא קדם את הכבשים הקטנות שאין להם עדין שנים גדולות ולא יכולים לאכל מלמטה על יד השרשים איפה שקשוח, את אלו הוא הוציא מהדיר קדם, כדי שיאכלו את התבואה הרכה. ואחר כך הוא פתח את הדלת לכבשים הבינוניים שיש להם כבר שנים יותר גדולות, שהם יאכלו את החלק האמצעי של התבואה, ואחר כך הוא הוציא את הכבשים הכי גדולות שיש להן שנים מאוד חדות, שהם יעקרו את התבואה עד השרשים; אמר הקדוש ברוך הוא לדוד: 'דוד, אתה מרחם על כבשים, אתה ראוי להיות מנהיג ישראל' כמו שכתוב (תהלים עח, עא): "מאחר עלות הביאו לרעות ביעקב עמו ובישראל נחלתו", מאחורי הכבשים הצעירות הביא הקדוש ברוך הוא את דוד - להיות מלך על עמו ישראל; כי אחד שמתנהג ביישרות, הוא לא דורך על אחרים - ראוי להיות מנהיג על אחרים.

מהו הכלל בחנוך: לתת מוסר ברבים או באפן אישי?

כשרואים ילד פוגע או מעליב את האחר, צריכים להגיד לו: "אסור לפגע!" "אסור להעליב!" אבל לא תמיד צריכים להעיר לילד ברבים, לפעמים מספיק לטפל בילד בפרטיות; תלוי איך התרחש המקרה.

לדגמא, אם אמא מתקשרת למלמד, והיא מספרת לו: "הילד שלי הרביץ לי אתמול", צריכים לטפל בילד בפרטיות; אסור שאף אחד ידע מהספור, כי הילד גם עשה את זה בפרטיות.

אבל אם ילד מתחצף ברבים, באמצע השעור, לדגמא, הוא מכריז באמצע השעור: "המלמד משגע", פן צריכים לטפל בזה ברבים.

קרה פעם ספור בתלמוד תורה שלנו שילד גנב כסף מהמשרד, ובאו לשאל אותי מה לעשות, ואמרתי, שיקחו את הילד בפרטיות ויגידו לו: "אסור לגנוב!" ושגם יגידו לו שיש מצלמות בתלמוד תורה שמסריות כל מה שעושים, ויש גם מצלמה מעל כל המצלמות - וזהו הקדוש ברוך הוא שרואה כל מה שהאדם עושה, ואי אפשר להסתתר ממנו. אבל אסור שהילדים יראו שגוערים בילד, כי הוא הרי עשה את זה בפרטיות.

שידברו גם בפתה ברבים על חמרת הדבר של גנבה שזו עברה נוראה, ואם מתרגלים לגנב יכולים חלילה להגיע למאסר, אבל מדברים בכלליות - מבלי להזכיר שם של ילד.

זהו הכלל בחנוך: דבר שילד עשה ברבים - צריכים לטפל בזה ברבים, ודבר שילד עשה בפרטיות - צריכים לטפל בזה בפרטיות.

לסים את השיחה שאפשר לחזר בתשובה

עוד דבר חשוב אני רוצה להגיד לכם, בכל פעם שמדברים אל ילדים על דבר שאסור לעשות, חייבים להוסיף מיד לילדים שאפשר לחזר בתשובה.

כמו שכשרוצים לתת תרופה לילד, מכינים לפני זה כוס עם שתיה מתוקה, שמיד כשהילד יקח את התרופה, יוכלו לתת לו לשתות מהשתיה המתוקה, כדי שהוא לא ישאר עם הטעם הרע בפה. אותו דבר זה כשאומרים לילדים את מה שאסור לעשות, חייבים לסים את השיחה שאפשר לחזר בתשובה, כי אם לא מדברים על תשובה, יכול להיות שכמה ילדים ישארו תקועים עם הדרשה וישברו את עצמם לכל החיים שהחיים שלהם כבר הרוסים, כי פעם הם עברו על העברה הזאת.

הקדוש ברוך הוא יעזר, שתהיה לכם הצלחה וסיעתא דשמיא, אמן.

תעשה מכל ילד גבור, תאהב כל ילד

בעזרת ה' יתברך - ד' פרשת מקץ, כ"ח כסלו, ד' דתתנ"ה, שנת ה'תשפ"ב

לכבוד יקירי אהובי... נרו יאיר מלמד בתלמוד תורה היכל הקדש ברסלב, ליפערטי

אל תאבד עשתונות משום דבר. זכור את שנות הילדות שלך, זכור מה מוה"ר"ש לומד אתנו; שילדים הם ילדים, ילדים הם שובבים, ילדים לא רוצים ללמד, ילדים רק רוצים לשחק, והעבודה שלנו היא לגרם להם ללמד, העבודה שלנו היא לגרם להם לצית.

אל תבהל כשאבא אומר לך שהילדים אומרים: "השנה אנחנו לא מפחדים, כי המלמד לא קפדן, המלמד לא מכה, המלמד לא עושה כלום"; אל תאבד עשתונות ממה שהילדים אומרים, ובנדאי שלא ממה שהורים אומרים לך.

כשהורים מתקשרים אליך בטענות - תקשיב למה שהם אומרים; שמע מהם מידע, תקשיב לכל מלה, ואחר כך תעשה את מה שעליך לעשות; קח את הלמודים שלמדת בישיבה, הלמודים של מוה"ר"ש ותמשיך לחנך עם הרבה סבלנות ואהבה.

הבשורה הטובה שעבדי האבות ספרו (בראשית כו, לב): "מצאנו מים!" תחפש בו מקום, תעשה ממנו גבור, תעשה מכל ילד גבור, תאהב כל ילד, ובפרט את הילדים שעוד צריך להשקיע בהם הרבה עבודה - אותם תאהב עוד יותר.

שים הכל בצד, עזב את כל השעורים שלך, עזב הכל; עכשו קח את המלמדות לעבודת השם שלך. תהיה חזק כסלע, אל תשבר מאף אחד, אל תירא ואל תחת מאף אחד שבעולם! תלמד את הילדים שלא יגעו אחד בשני, תלמד אותם להיות קדושים.

על שעור אחד אל תוותר, עצתו אמונה; שזה יהיה מורה דרכך, החזק שלך, ספר המוסר שלך, השעורים כסדרן שלך.

אני מתפלל בשבילך תמיד.

...

(קונטרס עצתו אמונה פרשת ויחי, שנת

תשפ"ב)

מדור חינוך

בקול ברסלב

לשמיעת כל שיעורי החינוך

(באדיש)

מראש הישיבה שליט"א

ב'קול ברסלב'

הקישו 1-2-4-2-1

- שמעו וזהו נסעב -

אני נמצא כעת בקריה. עכשו אמצע הלילה, אני כותב לך אחרי נסיעה ארוכה; אני מקנה מחר לערוך בקור אצלך בפתח, לחזק אותך.

לגבי הילד.. נרו יאיר שאתה אומר שהוא לא מתיחס אליך, הוא קר, יבש וכו' וכו'; אני רוצה לשאל אותך, מה היית עושה אם הוא היה הבן שלך? מה היית עושה אם הוא היה אחיך? חס ושלום להגיד על ילד יהודי שהוא קר, יבש וכו' וכו', כל השמות האלו; אתה מדבר כמו הפלשתיים שאטמו את כל הבארות שהאבות הקדושים חפרו, העבודה שלנו היא לחפר אצל כל יהודי ולמצא באר מים, מים חיים; לא לאטם חס ושלום.

אם ילד הוא מפנם, סגור - סימן שעובר עליו איזה קשי בחיים. במקרה אני יודע מה קורה אצלו בבית, הוא מגיע מבית שבור, ההורים נמצאים באיזה מקום אחר, הילדים עוברים שנים מאד קשות; כל האחים והאחיות היו כך, עבדתי הרבה עם האחים והאחיות.

לכן אבקש ממך מאד, תלמיד יקירי אהובי, בחרתי בך להיות מהצבא שלנו - תהיה חיל טוב, גנרל מעלה ואל תתן חס ושלום לאף ילד להשאר אטום. תחפש בור קטן אצלו בלב, חפש מים. תבוא לספר לי את

לקבלת הגליון מדי שבוע יש לשלוח אימייל ל: chinuchgilyon@gmail.com

קול ברסלב

קוואל פון אמונה (נשים)

שיעורים; סיפורי תפילה; מתכונים; ועוד

079-704-0069

ארצות הברית 212-444-9169 / 845-351-9060 / אנגליה 03303502363

קנדה 438-320-9090

...

קול ברסלב

שיעורים; חזון יומי; ניגונים; סיפורי תפילה ועוד

079-704-0066

ארצות הברית 212-444-9191 / 845-351-0910 / אנגליה 03303502361

קנדה 4383008080 / בלגיה 3235003461 / ארגנטינה 11552354370

מייל חזון יומי chizikyomi@gmail.com